

Asia: Lakkasuon tuulivoimapuiston osayleiskaavan valmisteluvaiheen aineisto

Simon kunta
simon.kunta@simo.fi

Lausunto

1 Johdanto

Fortum suunnittelee Simoon 14 voimalan Lakkasuon hanketta n. 1740 ha laajuiselle alueelle. Hanke suunnitellaan liitettäväksi valtakunnan verkkoon Simojoen sähköasemalla (n. 8,7 km voimajohdolla, maakaapelilla tai niiden yhdistelmänä). Tämä lausunto on samansisältöinen, kuin Luonnonvarakeskuksen hankkeen YVA-selostuksesta antama lausunto.

2 Lausunto

Lakkasuon tuulivoimahankealue sijoittuu kahden Natura 2000 suojelualueen väliin noin 500 m etäisyydelle kummastakin. Hankkeella on vaikutuksia Natura-alueisiin, suoluontoon sekä pesimä- ja muuttolinnustoon. Hankkeen rakentaminen aiheuttaa metsän ja suoluontokohteiden pirstoutumista, paikallisia hydrologisia muutoksia sekä kasvillisuuden poistumaa voimalapaikoilla, tiestö- ja sähkönsiirtolinjoilla. Suurimmat vaikutukset syntyvät Nikkilänaavan sekä Iso-Saarisuo–Hoikkasuo–Musta-aapa -Natura-alueiden reuna-alueilla, joihin kohdistuu suuri kielteinen vaikutus. Iso-Saarisuo–Hoikkasuo–Musta-aavan Natura-alueelle ei synny suoria pinta-alamenetyksiä, mutta arvokkaiisiin aapa- ja keidassuoluontotyyppihin voi kohdistua epäsuoria häiriöitä.

Vaikutukset painottuvat rakentamisvaiheeseen, mutta osa vaikutuksista jatkuu toiminnan aikana. Vaikka vaikutuksia voidaan lieventää teknisin ratkaisuin (esim. maakaapelointi, rakentamisen ajoitus), hankkeen luontovaikutukset ovat monin osin kohtalaisia–kielteisiä. Natura-alueisiin kohdistuvat linnustovaikutukset eivät kuitenkaan ylitä merkittävän heikennyksen kynnystä, koska suoria elinympäristömuutoksia Natura-alueilla ei synny. Muuttolinnuston osalta useiden tuulivoimapuistojen alueet muodostavat yhtenäisen riskivyohtyksen. Vaikutuksia voi tulla muuttolintujen törmäyksistä voimaloihin ja sähkönsiirtolinjoihin. Lisäksi Natura-alueiden välillä läpi hankealueen voi esiintyä kesäaikaista isojen lintujen (hanhet, joutsenet, kurjet) liikehdintää.

Nikkilänaavan Natura-alueella sähkönsiirron voimajohto- ja maakaapelivaihtoehdot (SVE1 ja SVE2) aiheuttavat pysyviä luontotyyppien aapasuot ja puustoiset suot laadullisia heikennyksiä, mutta niiden pinta-alallinen osuus jää vähäiseksi suhteessa koko alueeseen. SVE3 ei aiheuta vaikutuksia Natura-alueille. Voimajohtovaihtoehdot (SVE1) lisää lintujen törmäysriskejä ja häiriöitä. Mikäli voimajohto (SVE1) toteutetaan, pylväät tulisi sijoittaa ojitetuille reuna-alueille ja työmaa-alue tulisi pitää mahdollisimman kapeana. Maakaapelivaihtoehdot (SVE2–SVE3) olisivat parempi vaihtoehdot ilman linnuston törmäysriskiä johtimiin.

Lakkasuon tuulivoimahankealueen yhteisvaikutukset muiden alueen tuulivoima- ja sähkönsiirtohankeiden kanssa vaikuttavat linnustoon, eläimistöön ja ekologiseen verkostoon. Useat lähialueen tuulivoimapuistot sijoittuvat ekologisesti arvokkaiden suoalueiden ja muuttoreittien tuntumaan.

Vaikka yksittäiset vaikutukset ovat usein vähäisiä tai kohtalaisia, niiden kumuloituminen samoilla alueilla lisää häiriötä ja pirstoo elinympäristöjä. Yhteisvaikutusten seurauksena lajien elinympäristöjen laatu ja häiriöttömyys voivat heiketä laajemmin kuin yhden hankkeen tarkastelussa

Lieventämistoimina rakentamistyöt tulisi toteutetaan talviaikaan, jolloin suot ovat jäässä ja kasvillisuus vaurioituu vähemmän. Työkoneiden liikkumista tulisi rajoittaa erityisesti märillä suoalueilla ja tarvittaessa tulisi käyttää tilapäisiä talviteitä. Kiintoainekuormituksen vähentämiseksi tulisi suojata ojat, käyttää laskeutus - ja suodatusrakenteita sekä estää veden ohjautuminen Natura-alueille. Linnuston osalta tulisi välttää rakentamista pesimäkauden aikana. Voimajohtoihin tulisi asentaa näkyvät pallot lintutörmäysten välttämiseksi.

PORONHOITO

Suunniteltu Lakkasuon tuulipuistoalue ja sen sähkönsiirtoreitit sijoittuvat Isosydänmaan paliskunnan alueelle, mutta hankealue rajautuu samalla Oijärven paliskuntaan tuulipuiston vaikutusalueen ulottuessa siten myös kyseisen paliskunnan alueelle. Hankealueella ja sitä ympäröivällä vaikutusalueella laiduntaa sekä Isosydänmaan että Oijärven paliskunnan poroja, sillä kyseiset alueet ovat hyvin pitkälle paliskuntien porojen yhteiskäytössä. Tuulivoima-alue ja sen ympäristö ovat poroja käytössä erityisesti keväällä ja syksyllä, mutta porot laiduntavat myös kesällä ja alkutalvella hankealueella ja sen ympäristössä. Tämän lisäksi porojen laidunkierto kulkee läpi hankealueen syksyllä ja keväällä. Hankealueen lähellä sijaitsee myös porojen vasontapaikkoja.

Lakkasuon tuulivoimahankkeen YVA-selostuksessa hankkeesta poronhoitoon kohdistuvia vaikutuksia on arvioitu sekä Isosydänmaan että Oijärven paliskunnissa erikseen. Vaikutusten arviointi on tehty poronhoidon eri osaluueille hyödyntäen Paliskuntain yhdistyksen laatiman oppaan suosituksia. Selvityksessä on myös hyödynnetty poronhoidon paikkatietoja sekä paliskunnilta neuvotteluissa saatuja tietoja ja arvioita. Myös aiheeseen liittyvää saatavilla olevaa tutkimustietoa tuulivoimaloiden vaikutuksista poronhoitoon on käsitelty melko laajasti. YVA-selvityksen loppupuolella myös Lakkasuon tuulivoimahankkeen yhteisvaikutuksia poronhoitoon muiden toiminnassa olevien ja suunniteltujen tuulivoima- ja maankäyttöhankkeiden kanssa on arvioitu.

Luke katsoo, että Lakkasuon tuulivoimahankkeen YVA-selostuksessa kuvattu ja selostettu poronhoitoon kohdistuva vaikutusarviointi on tehty riittävän kattavasti ja monipuolisesti. Vaikutusarvioinnissa on hyödynnetty saatavilla olevia paikkatietoaineistoja paliskuntien laiturista ja poronhoidosta erilaisina karttaesityksinä. Samalla on myös tuotu esiin paliskunnilta saatuja tietoja eri laidunalueiden sijainnista ja käytöstä sekä porojen laiduntamisesta ja liikkumisesta hankealueella ja sen läheisyydessä. Myös paliskuntien esittämiä arvioita hankkeen vaikutuksista poronhoitoon on tuotu esiin jossain määrin. Porojen laiduntamisesta ja liikkumisesta saatavilla olevia GPS-paikannuksia on kuitenkin hyödynnetty vain muutaman poron osalta, mikä tekee kyseisen tarkastelun antamasta informaatiosta epävarmaa.

YVA-selostuksessa Lakkasuon tuulivoimahankkeen vaikutusten arvioidaan olevan hankealueen poronhoitoon pääosin suuria kielteisiä, kun taas kokonaisuutena hankkeen erillisvaikutusten arvioidaan olevan Isosydänmaan ja Oijärven paliskuntien poronhoitoon kohtalaisen kielteisiä. Hankkeen yhteisvaikutusten poronhoitoon muiden toiminnassa olevien ja suunniteltujen tuulipuistojen ja maankäyttöhankkeiden kanssa arvioidaan olevan kuitenkin suuret kielteiset niin Isosydänmaan kuin myös Oijärven paliskunnassa. Yhteisvaikutuksista Luke kuitenkin huomauttaa, että ne on käsitelty YVA-selostuksessa vain tekstiosiona erillään muista poronhoitoon kohdistuvista vaikutuksista ilman kokoavaa taulukkoa, mikä voi vaikeuttaa niiden löytämistä ja huomioimista.

Omana arvionaan Luke katsoo edellä kuvattujen poronhoitoon hankkeesta kohdistuvien erillis- ja yhteisvaikutusten arvioiden olevan todennäköisesti oikeansuuntaisia ja -suuruisia. Hakealue ja sen mahdolliset vaikutukset sijoittuvat poronhoidon osalta paliskuntiin, joissa on jo useita toiminnassa olevia tuulipuistoja ja maankäyttöhankkeita ja jossa Lukella on myös käynnissä oma tutkimus tuulivoimarakentamisen vaikutuksista poronhoitoon. Kyseisessä Windlife Poro tutkimushankkeessa Isosydänmaan ja Oijärven paliskunnissa tehtyjen analyysien perusteella porot välttävät keväästä alkutalveen useiden kilometrin etäisyydelle erityisesti laaja-alaisia tuulipuistojen keskittymiä paliskuntien länsiosassa, mikä on johtanut porojen käyttämien laidunalueiden siirtymisiin etämmälle näistä tuulipuistoista ja siten myös käytettävissä olevien laidunalueiden kaventumiseen ja pirstoutumiseen. Kyseisen tuulipuistoalueen laajeneminen mm. Lakkasuon tuulipuiston vaikutuksista merkitsee todennäköisesti tämän poronhoidon kannalta negatiivisen kehityksen jatkumista ja laajenemista. Näitä Luken saamia ensimmäisiä tuloksia ei ole kuitenkaan vielä ennakkotarkistettu ja ehditty julkaista kansainvälisissä tieteellisessä lehdessä.

3 Lausunnon tiivistelmä

Lakkasuon tuulivoimahankkeen ja muiden alueen hankkeiden kumuloituvat vaikutukset kohdistuvat erityisesti metsä- ja suolinnustoon ja eläimistöön. Yhteisvaikutusten seurauksena elinympäristöt pirstoutuvat, häiriöttömät alueet vähenevät ja ekologisen verkoston jatkuvuus heikkenee. Lakkasuon tuulivoimahankkeen yhteisvaikutukset eläimiin ja lintuihin korostuvat erityisesti muiden seudun tuulivoimahankkeiden, voimajohtojen ja maankäytön muutosten kanssa. Vaikutukset ovat yksittäin tarkasteltuna vähäisiä tai kohtalaisia, kokonaisvaikutus voi kuitenkin olla merkittävä eläimistölle ja linnustolle, koska pirstoutuminen, häiriö ja törmäysriskit kasaantuvat samoille alueille. Tämä korostaa tarvetta kohdistaa lieventämistoimet alueellisesti laajemmin sekä huomioida hankkeiden yhteisvaikutukset.

Suunniteltu Lakkasuon tuulipuistoalue ja sen sähkönsiirtoreitit sijoittuvat Isosydänmaan paliskunnan alueelle, mutta hankealue rajautuu samalla Oijärven paliskuntaan tuulipuiston vaikutusalueen ulottuessa siten myös kyseisen paliskunnan alueelle. Hankealueella ja sitä ympäröivällä vaikutusalueella laiduntaa sekä Isosydänmaan että Oijärven paliskunnan poroja, sillä kyseiset alueet ovat hyvin pitkälle myös paliskuntien porojen yhteiskäytössä. Luke katsoo, että Lakkasuon tuulivoimahankkeen YVA-selostuksessa kuvattu ja selostettu poronhoitoon kohdistuva vaikutusarviointi on tehty riittävän kattavasti ja monipuolisesti. Omana arvionaan Luke esittää myös, että YVA-selostuksessa kuvattujen poronhoitoon hankkeesta kohdistuvien erillis- ja yhteisvaikutusten arvioiden olevan todennäköisesti oikeansuuntaisia ja -suuruisia.

Luken arviota tukee se, että Lakkasuon hakealue ja sen mahdolliset vaikutukset sijoittuvat poronhoidon osalta paliskuntiin ja alueelle, joissa on jo useita toiminnassa olevia tuulipuistoja ja maankäyttöhankkeita ja jossa Luke on myös käynnissä olevassa tutkimuksessaan saanut ensimmäisiä tuloksia toiminnassa olevien tuulipuistojen negatiivisista vaikutuksista porojen laidunten käyttöön ja poronhoitoon.

Sirpa Piirainen

Ryhmäpäällikkö, erikoistutkija

Hyväksytty Luken prosessinhallintajärjestelmässä 28.04.2026 klo 15:39:58.

Lausunnon valmistelija(t):

Saara Kattainen

Esa Huhta, Jouko Kumpula

Liitteet:

Tiedoksi: